

NORGES INDSKRIFTER

MED DE ÆLDRE RUNER.

UDGIVNE

FOR

DET NORSKE HISTORISKE KILDESKRIFTFOND

VED

SOPHUS BUGGE.

I.

CHRISTIANIA.

A. W. BRØGGERS BOGTRYKKERI.

1891—1903.

Kapitel VI.

Idet jeg nu gaar over til den angelsaksiske Runeskrift, vil jeg udtrykkelig fremhæve, at det ikke er min Hensigt i det følgende at meddele en Fremstilling af den ags. Runeskrifts Eiendommeligheder i det hele, men kun at meddele om den ags. Runeskrift det, som særlig er af Vigtighed for den germanske Runeskrifts ældste Historie overhoved.

Af den angelsaksiske Runerække er mange Optegnelser bevarede, men i dem alle er Rækken paa 24 Tegn udvidet ved Tilføielse af flere Tegn ved Rækkens Slutning. Desuden har flere Runetegn, særlig Vokaltegn, faaet en anden Betydning end i den ældste Runeskrift. Her, hvor Æmnet er den germanske Runeskrifts Oprindelse, gaar jeg ikke nærmere ind paa Runerækkens Udvidelse hos Angelsakserne eller paa de i angelsaksiske Indskrifter forekommende Forandringer af Runetegnene. Herom henvises bl. a. til Wimmer og Stephens.

1) Den ældste Optegnelse af den angelsaksiske Runerække haves paa et lidet enegget Sværd af Jærn, som er fundet i Themsen og som nu bevares i det Britiske Museum (efter Wimmer S. 75 fra Tiden lidt før 800). Runerne er ind-

---

¹⁾ Wimmer (Tyske Runemind. S. 40 f.) opfatter Hagen derimod som en Cirkumfleks. Men dette har ingen Støtte i Runeskriften.

lagte med flettet Metaltraad. Her gjengives Tegningen hos Wimmer Pl. III Fig. 3. Tidligere er Sværdet afbildet hos Stephens I S. 362.

I latinsk Transskription gjengiver jeg Thems-Sværdets Runer saaledes:
f u b o r c g w h n i j¹⁾ e o p x s t b e n d l m o e a æ y e a beagnop

f	F ^{feoh}	τ	↑ ^{tau}	f	fe ^{feh}	τ	τ ^{ti}
u	U ^{ur}	b	B ^{beorc}	Λ	Λ ^{ur}	B	B ^{bere}
ð	Þ ^{ðorn}	e	M ^{eh}	d	dorn	M	M ^{eh}
o	O ^{or}	m	M ^{d des an}	o	os	M	M ^{mon}
n	R ^{rad}	l	l ^{lagu}	r	raeda	l	lagu
c	h ^{cen}	m	X ^{uz}	c	cen	X	uz
ʒ	X ^{syru}	oe	O ^{epel}	ʒ	ʒeofu	H	daes
uu	PP ^{pen}	ð	H ^{mammn daes}	uu	uyn	O	oedib
h	H+N ^{haezl}	a	N ^{ac}	h	haezil	N	ac
n	f ^{nyð}	ae	f ^{ae}	n	nudal	ae	aer
i	I ^{ir}	y	A ^{yr}	i	ir	ea	eor
ʒ	Φ ^{ʒep}	io	* ^{io iap}	ʒ	ʒaer	Λ	yr
eo	ʒZ ^{eo}	cap	τ ^{tau} V ^{cap}	ʒ	ʒh ^{ib}	d	e:
p	h ^{peord}	q	q ^{peord}	p	peord	i	o::
x	Ψ ^{colhx}	þ	þ	x	iler	u	::
r	γ ^{rizel}	β	z ^{stan}	r	rizel		
		ʒ	X ^{ʒap}				

Runedigt-Haandskriftet.

Salzburg-Haandskriftet.

De sidste Runer i den gamle Række er paa Thems-Sværdet i en anden Rækkefølge end oprindelig, idet der efter e følger n d l m o e. Den oprindelige Rækkefølge er bevaret i andre Optegnelser af den ags. Runerække; se i det følgende.

¹⁾ For j skrives i angelsaksiske Haandskrifter ʒ, som jeg overalt gjengiver ved g, foran e; f. Eks. i *gear* eller *ger* „Aar“.

beagnop er et Mandsnavn og vistnok Navnet paa den Mand, som har udført Runeskriften.

Den angelsaksiske Runerække er ogsaa bevaret i mange Haandskrifter navnlig fra 9de til 11te Aarh., hvilke enten er skrevne i England af Angelsakser eller skrevne andensteds efter engelske Haandskrifter. Om disse Haandskrifter skal tales mere i det følgende ved Gjennemgaaelsen af Runernes Navne.

Af de angelsaksiske Optegnelser af Runerækken, som findes i Haandskrifter, meddeles her S. 28 efter Wimmer (S. 85) de to vigtigste:

2) Den Optegnelse af den angelsaksiske Runerække, til hvilken det angelsaksiske Runedigt slutter sig, udgivet af Hickers efter et nu tabt engelsk Haandskrift¹⁾. Her er opført først de angelsaksiske Bogstaver, ved hvilke Runerne transkriberes, derpaa Runetegnene, endelig længst til høire Runenavnene skrevne med angelsaksiske Bogstaver.

3) En Optegnelse i et Haandskrift i Wien (tidligere i Salzburg), om hvilket skal tales mere under Runenavnene. Denne Optegnelse indeholder Runetegnene med derover skrevne tilsvarende angelsaksiske Bogstaver og med Runenavnene til høire.

Runedigtet, der fandtes i samme Haandskrift som den her afbildede Runerække Nr. 2 og som forklarer Runernes Navne, afslutter denne Forklaring med *ear*. Altsaa er, som det synes, de 4 sidste Runer komne til efter Runedigtets Forfattelse.

Efter Runerækken følger i Haandskriftet fra Salzburg de latinske Vokaler med Punkter til høire, saaledes at disse Vokaler fra *a* til *u* her, som undertiden ellers, er betegnede ved 1—5 Punkter.

De første 24 Runer i den angelsaksiske Runerække, som findes i Salzburg-Hskr., svarer efter Rækkefølgen til de 24 Runer i Rækken paa Kylfver-Stenen (undtagen ved Rune 13—14) og ligeledes til Runerækken paa Vadstena-Brakteaten med den Undtagelse, at Runen **d** paa denne mangler.

Derimod har Runedigtets angelsaksiske Runerække som de to sidste Runer af den gamle Række først Runen for **oe** (oprindeligere Betydning **o**) og til Slutning Runen for **d**.

Paa Thems-Sværdet er, som i det foregaaende sagt, Rækkefølgen forandret for de sidste 5 Runers Vedkommende. Men ogsaa Thems-Sværdet synes at forudsætte Rækkefølgen **do**, ikke **od**, da den har Runen for **d** foran Runen for **oe**, men adskilt fra denne ved Runerne **l m**²⁾.

Det kan efter dette, saaledes som ogsaa Wimmer S. 86 f. udvikler, være tvivlsomt, om den ældste germanske Runerække har havt Rækkefølgen **do** eller

¹⁾ Nærmere Oplysninger om Udgaver findes hos Wimmer S. 83 Anm. 3. Jfr. i det følgende S. 39.

²⁾ Den her forekommende Rækkefølge **lm** istedenfor **ml** er uoprindelig. Forandringen er maaské fremkommen ved Indflydelse fra Rækkefølgen i det latinske Alfabet, ligesom uafhængig af Thems-Sværdets Optegnelse sene Optegnelser af den kortere nordiske Runerække har Rækkefølgen **lm** for **ml** ved Indflydelse fra det latinske Alfabet.

od¹). For det første Alternativ taler Kylfver-Stenen, Salzburg-Hskr. og (indirekte) Thems-Sværdet. Denne Rækkefølge har i Ags. været den sædvanlige. Den findes ogsaa i følgende ags. Rækker hos Stephens: Nr. 4 (Isidor-Hskr. fra 9de Aarh.), 7, 9, 10, 13, 15, 61 (S. 829), 62 (S. 830). Ligesaa i den vatikanske Række, som anføres af v. Grienberger (Arkiv XV S. 7). Den anden Rækkefølge har vi i det ags. Runedigts Rækkefølge. For den taler ogsaa snarest, men ikke afgjørende, Vadstena-Brakteaten, thi det synes rimeligere, at man paa denne ved Mangel paa Plads skulde have udeladt sidste Rune, end at man skulde have udeladt næstsidste Rune.

Det maa vistnok indrømmes, at der taler flere Vidnesbyrd for Rækkefølgen **do** som den oprindelige. Men at denne har været den oprindelige, forekommer mig dog ikke fuldt sikkert, thi man kunde forandre **od** til **do**, hvis man havde faaet Meddelelse om, at Omega var sidste Bogstav i den græske Bogstavrække²). Derimod ser jeg ingen Grund til, at man skulde have forandret Rækkefølgen **do**, hvis denne var den oprindelige, til **od**.

Efter de 24 gamle Runetegn har de angelsaksiske Runerækker tilføiet flere yngre Runer, af hvilke de fleste enten udtrykker Lyd, der senere har udviklet sig i det angelsaksiske Sprog, eller Lyd, som paa Grund af Forandringer i Runenavnenes angelsaksiske Udtaleformer ikke længere blev udtrykte ved de gamle Runetegn. De yngre Runer til Slutning paa Thems-Sværdet betegner **a**, **æ**, **γ**, **ea**. Runedigt-Haandskriftet har Runerne for **a**, **æ**, **γ**, **io**, **ea**, **q**, **Λ**³), **st**, samt Runen *gar*. Her er Rækkefølgen deri afvigende, at Runen for **io** er skudt ind foran Runen *ear*. Salzburg-Hskr. har til Slutning Runerne for **a**, **æ**, **ea**, **γ**.

Den oprindeligste Form af den angelsaksiske Runeskrift har vi i Indskriften paa en Guldmynt i det Britiske Museum, som er afbildet hos Stephens (II S. 879 og LXVIII f.) og hos Keary, Catalogue of English Coins I S. LXXXV, S. 1, Pl. 1,1. Denne Guldmynt, som henføres til Tiden lidt forud for eller omkring Aar 600, har paa Reversen Indskriften

Σ Λ F † X M X M N

Denne Indskrift har Haigh og jeg (Aarbøger f. nord. Oldk. 1870 S. 207 f.) læst **scanomodu** og forstaaet som et Mandsnavn i Nominativ.

Her har da **X** endnu sin oprindelige Betydning **o**.

Wimmer (S. 87 f. og hos Keary S. LXXXIV ff.) optager den samme Tolkning og gjør opmærksom paa, at Formerne af **s** og **c** danner et Mellemlid mellem de ældste Runeformer og de sædvanlige angelsaksiske, medens Formen for **a**-Runen her er den sædvanlige angelsaksiske.

Det her forekommende Mandsnavn har jeg tolket som indeholdende Stammen *-mōda-* som sidste Led og for **u** sammenlignet Indskriften **aniwulufu** eller

1) I det følgende opfører jeg overalt Runen **X** **o** som Rune 23 og Runen **M** **d** som Rune 24, men jeg vil derved ikke have truffet nogen Afgjørelse for det ovenfor nævnte Spørgsmaals Vedkommende.

2) En anden Grund til Forandringen nævner Wimmer S. 87 Anm. 1.

3) Ved dette Runetegn er i Haandskriftet hverken Lydværdi eller Navn angivet. Men Sammenligning med andre ags. Runerækker viser, at Runen har Navnet *calc* og betegner **c**, som ikke staar foran en palatal Vokal.

æniwulufu (1ste Rune er **ƿ**) paa en anden gammel engelsk Guldmynt (Stephens Nr. 75, III S. 236) i det Britiske Museum. Men første Led **scano-** er hidtil ikke forklaret, thi det synes ikke at kunne forklares af den germanske Grundstamme *skauni-*. Herved bliver Læsningen af 2den Rune som **c** noget tvivlsom¹⁾.

Af de for Undersøgelsen om Runeskriftens Oprindelse og ældre Historie vigtigste Eiendommeligheder ved den angelsaksiske Runeskrift med Hensyn til Runernes Former og Lydværdi fremhæves her de fleste. Senere (i Ekskurs II og under Runenavnene) skal jeg tilføie Bemærkninger om Lydværdien af Rune 13 og Rune 15.

I den ags. Runeskrift er af Rune 4, som oprindeligt havde Formen **ƿ** og betegnede **a**, dannet tre forskellige Runer, hvilket Kirchhoff (S. 43—45) først har godtgjort. Rune 4 i den ags. Runerække har beholdt det gamle Navn i den efter det ags. Sprogs Eiendommelighed forandrede Form *ós*, med forandret Lydværdi **o** og med forandret Tegn **𐌛**. Umiddelbart efter de 24 gamle Runer følger i den ags. Række Runen **𐌛**. Denne har bevaret den gamle Lydværdi af Runen **ƿ**, men har faaet forandret Form og et nyt Navn *ác*. Efter denne Rune følger i den ags. Række **𐌛**. Denne har bevaret den germanske **a**-Runes gamle Form, men har faaet ny Lydværdi **æ** og nyt Navn *æsc*²⁾.

Runeformen **𐌛 o** findes ogsaa i den frisiske Indskrift fra Arum (som for **d** har den gamle Form **𐌛**). Den ags. Form **𐌛** for **a** findes to Gange paa den ved Harlingen i Frisland fundne Guldmedaljon (Stephens Brakt. 58), som for **h** har Formen med to skraa Tværstreger.

Den i det foregaaende omtalte Guldmynt, som har Indskriften **scanomodu**, viser her tildels et ældre Trin i den ags. Runeskrifts Udvikling. Den har vistnok allerede det samme Tegn for **a** som i den sædvanlige ags. Runeskrift; men **o** er her betegnet ved det gamle Tegn **𐌛**. Dette har altsaa her endnu ikke Betydningen **oe**, og **o** er her endnu ikke betegnet ved Tegnet **𐌛**.

Rune 6 **c** har i Ags. sædvanlig Formen **𐌛**. Dette er en Forandring af den oprindelige Runeform **𐌛**, som tildels er analog med Runetegnets Forandring i yngre nordisk Runeskrift.

Særlig bør mærkes Runeformen i Indskriften paa et Sværd fra Chessell Down fra Øen Wight (Stephens III S. 459 f.). Her gaar Staven lodret ovenfra nedad indtil det Punkt, hvor den deler sig i to rette Streger. Begge skraaner nedad; den, som gaar mod høire, skraaner længere ud fra Staven end den, som gaar mod venstre.

En endnu oprindeligere Form **𐌛** forekommer mulig i Navnet **scanomodu** paa den S. 30 omtalte Guldmynt.

Dette viser, at den sædvanlige ags. Runeform for **c** er, saaledes som ogsaa Wimmer S. 87 fremhæver, opstaaet paa følgende Maade. Man har vendt det

1) Man synes ikke at kunne læse **stanomodu**, uagtet man ved denne Læsning vilde faa frem et Mandsnavn svarende til oldn. *Steinmóðr*.

2) Jeg holder det ikke for nødvendigt her at gaa ind paa Hempls og v. Grienbergers Formodninger (Modern Lang. Notes XI S. 348 ff.; Arkiv XV S. 19 ff.) om, hvorledes de ags. Runetegn for *ós* og *ác* er opstaaede og forholder sig til Tegnet for *æsc*.

gamle Tegn < saaledes, at det vendte Vinkelens Aabning nedad, og derpaa har man oventil forsynet det med en lodret Stav, som gik ned til Vinkelens Toppunkt. Lignende Forandring af det gamle Tegn findes i de nordiske Indskrifter paa Kragehul-Spydstagen og paa Lindholm-Benstykket.

Jeg skal her ikke gaa ind paa, at der i Ags. af den oprindelige Rune for **k** ogsaa er dannet en anden, yngre Rune *calc*, og jeg skal ikke omhandle dennes Forhold til *cén*.

Rune 9 **h** har i Ags. oftest Formen $\mathfrak{H}$ med to Tværstreger, ligesom paa Charnay-Spænden. Dog har Runedigt-Haandskriftet ved Siden deraf to andre Former, af hvilke den ene med én skraa Tværstreg i Overensstemmelse med Runens oprindelige Form. Formen $\mathfrak{H}$ har man ogsaa læst i Bewcastle-Indskriften.

Rune 10 **n** har sædvanlig Formen $\mathfrak{N}$, men en Indskrift fra Thornhill, Yorkshire, har Formen $\mathfrak{N}$.

Rune 12 **j** har Formen $\mathfrak{J}$ paa Thems-Sværdet, men sædvanlig en Form omtrent som en af de Former, der forekommer i de to S. 28 meddelte Runerækker.

Rune 14 **p** har i den ags. Runeskrift bevaret en Form, som er uafhængig af **b**-Runens Form. Den har Formen $\mathfrak{P}$ paa Thems-Sværdet og andensteds (altsaa væsentlig samme Form som paa Kylfver-Stenen), $\mathfrak{P}$ i Runedigt-Haandskriftet.

Rune 16 **s** har i Ags. sædvanlig faaet Formen $\mathfrak{S}$. Dette er en Forandring af Tegnet, hvortil vi finder Analogi i den kortere Rækkes nordiske Runeskrift. Paa Thems-Sværdet findes en mindre oprindelig Form, i hvilken kun den nederste lodrette Stav er levnet. Et oprindeligere Tegn for **s** i den ags. Runeskrift findes paa den S. 30 nævnte Guldmynt: $\mathfrak{S}$. Dette afviger fra det ældste germanske Tegn kun derved, at der nedentil er føiet til en Skraastreg, som ikke er parallel med anden Streg fra oven. I flere nordiske Indskrifter med den længere Rækkes Runer findes Formen $\mathfrak{S}$; se S. 18.

Rune 19 **M e** betegner baade kort og langt *e*; jfr. Bemærkningerne til Rune 23.

Rune 22 **ŋ** har Formen $\mathfrak{N}$ paa Thems-Sværdet og nær beslægtede Former i andre ags. Indskrifter. Disse Former afviger, som man vil se, fra de Former, som Runen har udenfor den ags. Runeskrift. Særlig maa mærkes Skrivemaaden **kyningc**, d. e. »Konge« (i Akkus.), og **uŋket**, d. e. »os to«, paa Ruthwell-Korset. I disse to Former betegner Runen *Ing* Nasalen *alene*. Derimod paa Bewcastle-Korset **kyninges** (**g** udtrykt ved Runen *gár*) i Genetiv og **kyning** i Akkus. En Mynt af Beornwulf (Konge i Mercia 821—823) har **monnŋ** (de 4 første Bogstaver er latinske, den 5te er Runen *Ing*); se Stephens I S. 306.

Rune 23 har i den germanske Runeskrift oprindelig Formen $\mathfrak{O}$ og betegner **o**. I den ags. Runeskrift er Runens gamle Form i Regelen væsentlig uforandret, men dens Lydværdi forandret til **oe**, udtalt som langt *ø* (i Northumbrisk) og siden til **e** (langt *e*) (saaledes i Vestsaksisk), fordi Runenavnet fra **ōpil* er gaaet over til *oepil* og videre til *épel*. Naar denne Rune bruges for langt *e*, saa indskrænkes derved Anvendelsen af den gamle **e**-Rune (Rune 19).

Formen paa Thems-Sværdet er sjældnen og mindre oprindelig.

gamle Tegn < saaledes, at det vendte Vinkelens Aabning nedad, og derpaa har man oventil forsynet det med en lodret Stav, som gik ned til Vinkelens Toppunkt. Lignende Forandring af det gamle Tegn findes i de nordiske Indskrifter paa Kragehul-Spydstagen og paa Lindholm-Benstykket.

Jeg skal her ikke gaa ind paa, at der i Ags. af den oprindelige Rune for **k** ogsaa er dannet en anden, yngre Rune *calc*, og jeg skal ikke omhandle dennes Forhold til *cén*.

Rune 9 **h** har i Ags. oftest Formen **℥** med to Tværstreger, ligesom paa Charnay-Spænden. Dog har Runedigt-Haandskriftet ved Siden deraf to andre Former, af hvilke den ene med én skraa Tværstreg i Overensstemmelse med Runens oprindelige Form. Formen **℥** har man ogsaa læst i Bewcastle-Indskriften.

Rune 10 **n** har sædvanlig Formen **†**, men en Indskrift fra Thornhill, Yorkshire, har Formen **†**.

Rune 12 **j** har Formen **+** paa Thems-Sværdet, men sædvanlig en Form omtrent som en af de Former, der forekommer i de to S. 28 meddelte Runerækker.

Rune 14 **p** har i den ags. Runeskrift bevaret en Form, som er uafhængig af **b**-Runens Form. Den har Formen **⚡** paa Thems-Sværdet og andensteds (altsaa væsentlig samme Form som paa Kylfver-Stenen), **h** i Runedigt-Haandskriftet.

Rune 16 **s** har i Ags. sædvanlig faaet Formen **h**. Dette er en Forandring af Tegnet, hvortil vi finder Analogi i den kortere Rækkes nordiske Runeskrift. Paa Thems-Sværdet findes en mindre oprindelig Form, i hvilken kun den nederste lodrette Stav er levnet. Et oprindeligere Tegn for **s** i den ags. Runeskrift findes paa den S. 30 nævnte Guldmynt: **z**. Dette afviger fra det ældste germanske Tegn kun derved, at der nedentil er føiet til en Skraastreg, som ikke er parallel med anden Streg fra oven. I flere nordiske Indskrifter med den længere Rækkes Runer findes Formen **z**; se S. 18.

Rune 19 **M e** betegner baade kort og langt *e*; jfr. Bemærkningerne til Rune 23.

Rune 22 **ŋ** har Formen **z** paa Thems-Sværdet og nær beslægtede Former i andre ags. Indskrifter. Disse Former afviger, som man vil se, fra de Former, som Runen har udenfor den ags. Runeskrift. Særlig maa mærkes Skrivemaaden **kyningc**, d. e. »Konge« (i Akkus.), og **unŋket**, d. e. »os to«, paa Ruthwell-Korset. I disse to Former betegner Runen *Ing* Nasalen *alene*. Derimod paa Bewcastle-Korset **kyninges** (**g** udtrykt ved Runen *gár*) i Genetiv og **kyning** i Akkus. En Mynt af Beornwulf (Konge i Mercia 821—823) har **monnŋ** (de 4 første Bogstaver er latinske, den 5te er Runen *Ing*); se Stephens I S. 306.

Rune 23 har i den germanske Runeskrift oprindelig Formen **z** og betegner **o**. I den ags. Runeskrift er Runens gamle Form i Regelen væsentlig uforandret, men dens Lydværdi forandret til **oe**, udtalt som langt *ø* (i Northumbrisk) og siden til **e** (langt *e*) (saaledes i Vestsaksisk), fordi Runenavnet fra **ōþil* er gaaet over til *oepil* og videre til *éþel*. Naar denne Rune bruges for langt *e*, saa indskrænkes derved Anvendelsen af den gamle **e**-Rune (Rune 19).

Formen paa Thems-Sværdet er sjælden og mindre oprindelig.

Rune 24 d har i flere af de ældste ags. Mynt-Indskrifter, saaledes f. Eks. paa den S. 30 nævnte Guldmynt, bevaret sin ældste germanske Form. Ligeledes i en Indskrift pada paa en Mynt (hos Keary S. LXXXV f., S. 23, Pl. 4 Nr. 21), hvilken Mynt hidrører fra Peada, Pendas Søn, Konge af Mercia (mellem 655 og 657). Men d-Runen har i Ags. sædvanlig Formen $\mathfrak{d}$, saaledes at Tværstregerne ikke paa langt nær naar op til de rette Staves Toppe eller ned til disses nedre Endepunkter. Paa Thems-Sværdet har d en endnu mindre oprindelig Form.

Om de eiendommelige Runeformer, som findes paa den ene Side af det af Hvalben gjorte ags. Runeskrin, skal jeg her ikke tale.

Binderuner er ikke sædvanlige i ags. Runeskrift. Eksempler findes hos Stephens III S. 204, I S. 402, 419, III S. 180, 209.

Jeg gaar her heller ikke nærmere ind paa en Undersøgelse om Skilletegn og Ordadskillelse i ags. Runeindskrifter. I disse anvendes af og til Prikker ligesom i de nordiske Indskrifter med den længere Rækkes Runer. Se f. Eks. Stephens III S. 196, 198, 209, 217.